

นิทานพื้นบ้านไทใต้คง มณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน

Chunli Cai

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาไทยศึกษา

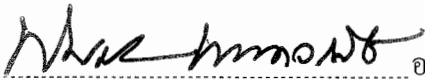
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

พฤษภาคม 2555

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

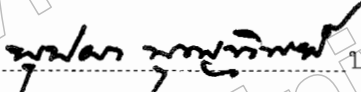
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ Ms.Chunli Cai ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาไทยศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(รองศาสตราจารย์ทัศนีย์ ทานตวนิช)

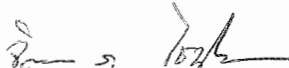

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์ภารดี มหำจันทร์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธาน
(รองศาสตราจารย์บุปผา บุญทิพย์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ทัศนีย์ ทานตวนิช)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ภารดี มหำจันทร์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตตภา สารพัฒน์ ไซปัญญา)

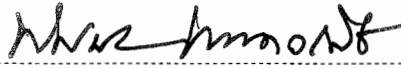
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการ
การศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาไทยศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
(ดร.บุญรอด บุญเกิด)

วันที่ ๑๑ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

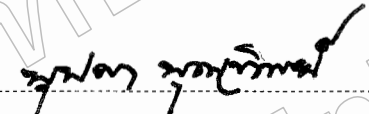
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ Ms.Chunli Cai ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาไทยศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

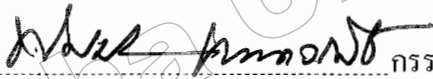
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(รองศาสตราจารย์ทัศนีย์ ทานตวนิช)

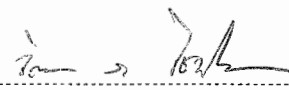
.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์ภารดี มหำจันทร์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธาน
(รองศาสตราจารย์บุปผา บุญทิพย์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ทัศนีย์ ทานตวนิช)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ภารดี มหำจันทร์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตตาภา สารพัตติก ไชยปัญญา)

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาไทยศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
(ดร.บุญรอด บุญเกิด)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2555

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจากรองศาสตราจารย์ทัศนีย์ ทานตวนิช อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ซึ่งกรุณาแนะนำแนวคิดใหม่ ๆ ที่น่าสนใจตลอดจนดูแลให้ผู้วิจัย มีความตั้งใจพัฒนางานวิจัยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และรองศาสตราจารย์ภารดี มหาจันทร์ กรรมการ ควบคุมปริญญาบัตร ทั้งสองท่านได้เสียสละเวลาอันมีค่ายิ่งให้คำปรึกษาแนะนำและใส่ใจในการ จัดทำงานวิจัยฉบับนี้อย่างละเอียดทุกขั้นตอน ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาเป็นอย่างสูง ของท่านอาจารย์ทั้งสองมา ณ โอกาสนี้ นอกจากนี้แล้วขอกราบขอบพระคุณท่านรองศาสตราจารย์ บุปผา บุญทิพย์ อาจารย์ภาควิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยรามคำแหง ประธานคุมสอบปริญญาบัตร และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตตภา สารพัฒน์ก ไชยปัญญา กรรมการคุมสอบวิทยานิพนธ์ที่ได้ เสียสละเวลาอันมีค่าเพื่อให้คำปรึกษาแนะนำในการทำวิทยานิพนธ์นี้ให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ ดร.กมล กิจสวัสดิ์ ผู้อำนวยการสำนักทะเบียนและประมวลผล มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ ดร.วิชนี คุปตะวาทีน ผู้อำนวยการสำนักงานศิลปวัฒนธรรมไทย นางสาวกอบพร พันธุ์ถ้วน ผู้ช่วยนายทะเบียน มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ และนายสุรพงศ์ เหมธานนท์ เจ้าหน้าที่ประจำสำนักทะเบียนและประมวลผลมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ ที่ท่านได้กรุณา ให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ และคุณป้าที่ให้อำลัใจ และ สนับสนุนผู้วิจัยตลอดระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา โดยเฉพาะคุณป้า Ms.Xiaohuang Cai ท่านเป็นผู้ที่ สอนภาษาไทยได้คงและเล่านิทานพื้นบ้านไทได้คงทำให้งานวิจัยความสำเร็จสมบูรณ์ คุณพ่อ Mr.Fu'an Cai ที่ให้ความรู้ทางด้านสังคม วัฒนธรรม และประเพณีของไทยได้คง ทั้งยังเป็นต้น แบบอย่างครบถ้วนในการดำเนินชีวิตของผู้วิจัย ต้องขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

Ms.Chunli Cai (อินทริรา)

50911177 : สาขาวิชา: ไทยศึกษา; ศศ.ม. (ไทยศึกษา)

คำสำคัญ: นิทานพื้นบ้าน/ไทใต้คง/ภาพสะท้อนทางสังคมและวัฒนธรรม

Chunli Cai: นิทานพื้นบ้านไทใต้คง มณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน

(FOLK TALES OF TAIKHONG NATIONALITY, YUNNAN, CHINA) คณะกรรมการควบคุม

วิทยานิพนธ์: ทักษิณีย์ ทานตวนิช, กศ.ม., ภาควิชา มหาคันธ, กศ.ม., 245 หน้า, ปี พ.ศ. 2555

การวิจัยนี้ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมนิทานพื้นบ้านไทใต้คงไว้เป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อจำแนกประเภทของนิทานพื้นบ้านไทใต้คงและเพื่อศึกษาภาพสะท้อนทางสังคมและวัฒนธรรมที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านไทใต้คง จำนวน 71 เรื่อง

ผลการศึกษาพบว่า นิทานไทใต้คงสามารถแบ่งออกเป็น 10 ประเภท ได้แก่ นิทานเทพปกรณัม หรือเทพปกรณัม 4 เรื่อง นิทานศาสนา 8 เรื่อง นิทานคติ 15 เรื่อง นิทานมหัศจรรย์ หรือเทพนิยาย 2 เรื่อง นิทานชีวิต 4 เรื่อง นิทานประจำถิ่น 7 เรื่อง นิทานอธิบายเหตุ 13 เรื่อง นิทานสัตว์ 6 เรื่อง นิทานเรื่องผี 3 เรื่อง และนิทานอื่น ๆ อีก 9 เรื่อง

นิทานพื้นบ้านไทใต้คง สะท้อนภาพสังคมและวิถีชีวิตของคนไทใต้คงได้ดังนี้ สังคมไทใต้คงในอดีตเป็นสังคมที่มีชนชั้นกษัตริย์หรือเจ้าเมืองเป็นผู้มีอำนาจสูง ผู้ที่ร่ำรวยเป็นเศรษฐีมีวิถีชีวิตแตกต่างจากชาวบ้านธรรมดา คนไทใต้คงสมัยก่อนปลูกข้าวและจับปลาเป็นอาหาร คนจน เข้าป่าตัดฟันและล่าสัตว์ มีการค้าขายแลกเปลี่ยนสินค้ากัน คนไทใต้คงมีความเชื่อเรื่องผี พ้าย และเงือก ในขณะเดียวกันก็นับถือพุทธศาสนา และมีความเชื่อในเรื่องการเวียนว่ายตายเกิดและกฎแห่งกรรม การทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว นอกจากนี้แล้วยังมีความเชื่อเรื่องสัตว์ ความเชื่อเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ความเชื่อเรื่องฝัน ความเชื่อเรื่องชีวิต ซึ่งแบ่งออกเป็นความเชื่อที่เกี่ยวกับวันภัยพิบัติ และความเชื่อในสิ่งที่ไม่ควรทำ ในด้านค่านิยม พบค่านิยมทางการสั่งสอน ว่าพ่อแม่หรือผู้ใหญ่มักนำประสบการณ์ของตนมาสั่งสอนลูกหลาน มีการสอนให้เป็นคนช่างสังเกตและช่างถาม เพื่อแสวงหาความจริง แก้ไขปัญหาได้ถูกวิธีและได้ผล การยกย่องความขยันหมั่นเพียร ความฉลาด และค่านิยมด้านศีลธรรม เช่น คู่สมรสต้องซื่อสัตย์ต่อกันอย่างมั่นคง ไม่ยอมรับผู้หญิงที่แต่งงานแล้ว ไม่คบชู้ ความไม่ท้อแท้ และมีความตั้งใจ มีน้ำใจช่วยเหลือคนอื่นซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นชาวไทใต้คงที่มีความซื่อสัตย์ ความเมตตา มีน้ำใจคอยช่วยเหลือคนอื่น และมีค่านิยมในการตั้งชื่อคนและหมู่บ้าน

50911177 : MAJOR: THAI STUDIES; M.A. (THAI STUDIES)

KEYWORDS:FOLK TALES/TAIKHONG NATIONALITY/SOCIAL REFLECTION AND
CULTURE

Chunli Cai: Folk Tales of Taikhong Nationality, Yunnan, China. Folk Tales of
Taikhong Nationality, Yunnan, China. COMMITTEE: ASST. PROF. Tassanee Thantawanit,
M.Dd. Paradee Mahakhan, M.Dd. 245 P. YEAR. 2012.

The objective of this research is to gather local legendary fairy tale story in sense of written form,
in-order to categorize the tale from each other in the sense that the researcher could further studies the
reflectivity of each tale to the society at that particular era. The researcher has gathered the total of 71 tales for
the further research.

From the gathering of local fairy tale which will be categorize into 10 types of tale. There are 4
mystical tales, 8 religious tales, 15 moral tales, 2 fairy tales, 4 life relating tales, local tales, 13 explanatory tales,
6 animal tales, 3 ghost tales and 9 other stories.

The researcher folk tales of Taikhong nationality found that there are a very positive evidences that
the tales had is the issue about the social class that were very common in the society during that particular era.
There are big differences for the Kings and the rich standard of life, comparing with the ordinary people in the
society. Most of poorer class will have to grow their own rice, catch their own fish, gather their own wood and
eventually hunted for their life stock to survive in their every life. The tale also reflected that Taikhong people
have their mind set on the superstitious story such as ghost, mermaid and etc. Moreover, with Buddhism as the
major religious, Taikhong people are a strong believer for the metempsychosis, karma, holy sign, and
superstitious issues. Due to the mentioned issue, Taikhong people are also been thought with things that we
should or should not do, as relating to their local believes, moral values and social values. These could be
considered as a great ideology that reflected from the tale, as Taikhong parents use to teach their kids with
several tales and together with their ultimate life experiences that are truly valuable for their kids to avoid all
the mishap that could happen in their life. Therefore, Taikhong kids will learn to avoid doing the same mistake,
to be a highly ambitious person in-order to seek for the true solution, to be diligent and smart.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ซ
สารบัญภาพ.....	ณ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	2
ขอบเขตของการศึกษา.....	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	3
วิธีดำเนินการศึกษา.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	5
วิทยาการ.....	5
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า.....	6
2 ภูมิสังคมไทใต้คง.....	25
ที่มาของชื่อได้คง.....	25
การปกครอง.....	27
ภูมิศาสตร์ได้คง.....	27
ภูมิประเทศ.....	27
ประชากร.....	28
ความเป็นมาทางประวัติศาสตร์.....	28
ที่อยู่อาศัย.....	31

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
อาหารการกิน.....	34
การแต่งกาย.....	35
ระบบครอบครัว.....	37
ศาสนา.....	37
ประเพณีสิบสองเดือน.....	39
ประเพณีเกี่ยวกับชีวิต.....	41
วรรณกรรมและนิทานพื้นบ้านของชาวไทยใต้.....	58
อักษรไทยใต้.....	61
3 จำแนกประเภทนิทานพื้นบ้านไทยใต้.....	65
4 สภาพสังคมและวัฒนธรรมที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านไทยใต้.....	87
5 บทสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	136
สรุปผลการศึกษา.....	136
อภิปรายผล.....	142
ข้อเสนอแนะ.....	147
บรรณานุกรม.....	148
ภาคผนวก.....	152
ภาคผนวก ก.....	153
ภาคผนวก ข.....	240
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	245

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนนิทาน จำแนกตามประเภท.....	86
2 การจำแนกประเภθνิทานไทยได้คง.....	136

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 แผนที่แสดงถิ่นที่อยู่ของชาวไทในมณฑลยูนนาน.....	25
2 แผนที่แสดงถิ่นที่อยู่ของคนไทในเมืองไคคัง.....	26
3 บ้านสมัยใหม่ทำด้วยอิฐและไม้จริง ด้านซ้ายเป็นเรือนครัวด้านขวาเป็นเรือนพักอาศัย และรับแขก.....	33
4 บ้านคนไทไคคังที่เมืองซอน ยกพื้นเตี้ย ๆ ฝาผนังเป็นไม้ไผ่สานหลังคามุงกระเบื้อง.....	33
5 เรือนเก็บสัมภาระ บางทีก็เลี้ยงสัตว์ไว้ได้ถุน.....	34
6 การแต่งกายสาวเมืองซอน.....	36
7 การแต่งกายของผู้หญิงเมืองซอนที่แต่งงานแล้ว.....	36
8 การละเล่นโยนลูกช่วง.....	46
9 การมอบของขวัญหลังรับลูกฝ่ายตรงข้ามพลัด.....	47
10 งานปอยที่วัด.....	47
11 โรงศพวางไว้กลางห้องโถง ถูกหกลานอยู่ทั้งสองข้างของโถง.....	52
12 ทำเรือนกงเต็ก 2 ชั้น.....	53
13 ลูกหลานและญาติเตรียมตัวให้โรงศพข้ามศีรษะ.....	54
14 นำโรงศพข้ามศีรษะลูกหลานและญาติ.....	54
15 วิธีแบกโรงศพ วางโรงศพบน ไม้ไผ่ที่ผูกเรียบร้อยนั้นแล้วแบกพร้อมกัน ด้วยคน 8 คน.....	55
16 ก่อนที่ฝังศพขุดดินออกมาเป็นสี่เหลี่ยม หลังการเลือกพื้นที่สุริยขึ้น.....	56
17 ฝังโรงศพเข้าไปในสี่เหลี่ยมที่ขุดเรียบร้อย.....	56
19 เผาเรือนกงเต็ก 2 ชั้น และของต่าง ๆ ให้แก่ผู้ตาย เพื่อนำไปใช้ในอีกโลกหนึ่ง.....	56
20 ปลาต้ม.....	241
21 เนื้อแห้ง.....	241

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
22 ผักส้ม.....	242
23 ถั่วเหลืองหมัก.....	242
24 ครกกระเดื่อง.....	243
25 ตะกร้าผูกเอว.....	243
26 โอง.....	244
27 โอง.....	244
28 กระบุง.....	244

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University